

- נספחים: 1. תמונות לחלק א'  
2. תמונות לחלק ב'  
3. תמונות לחלק ג'  
4. תמונות לחלק ד'

## אומנות שימושית

### הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שלוש שעות.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה ארבעה חלקים.

עליך לענות על חלק א' – חלק חובה, ועל אחד מבין החלקים ב'–ד'.

חלק א' – שפת האומנות – חובה 20 נקודות

חלק ב' – תולדות האומנות מהעת העתיקה עד האימפרסיוניזם 80 נקודות

או

חלק ג' – תולדות האומנות המודרנית (המאה התשע-עשרה, המאה העשרים, אומנות ישראלית) 80 נקודות

או

חלק ד' – היבטים בעיצוב בתקופה המודרנית 80 נקודות

עליך לענות על שאלה אחת מתוך חלק א' ועל חמש שאלות מתוך אחד החלקים ב', ג' או ד'. סך-הכול עליך לענות על שש שאלות.

ג. חומר עזר מותר לשימוש: מילון עברי-לועזי / לועזי-עברי

ד. הוראות מיוחדות:

1. אין להשתמש באותה יצירה להדגמת שתי תשובות שונות, אלא אם כן בכל אחת מהתשובות יש התייחסות להיבטים שונים של אותה יצירה.

2. התמונות לכל השאלות מרוכזות בנספחים המצורפים לשאלון. הן מסודרות על-פי סדר הופעתן בשאלון.

3. ציין על גבי כריכת המחברת, ליד מדבקת הנבחן, על איזה חלק ענית: ב', ג' או ד'.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב כטייטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).  
רשום "טייטה" בראש כל עמוד טייטה. רישום טייטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

בשאלון זה 11 עמודים וארבעה נספחים.

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר, אך מכוונות הן לנבחנות והן לנבחנים.

בהצלחה!

## השאלות

### חלק א': שפת האומנות – חובה (20 נקודות)

ענה על אחת מבין השאלות 1–2 (לכל שאלה – 20 נקודות).  
התמונות לשתי השאלות מוצגות בנספח 1 לשאלון.

#### שאלה 1

##### דגל הדיו

"דגל הדיו" הוא דגל ישראל מאולתר שהונף באילת לאחר כיבושה במלחמת העצמאות.

בתמונה 1 מוצג תצלום "דגל הדיו" שצילם מיכה פרי ב־1949, ובתמונה 2 מוצגת כרזה שעיצב יוסי למל ב־1998 בהשראת התצלום.

(12 נק') א. תאר את התצלום, וציין שני הבדלים בינו ובין הכרזה.

(8 נק') ב. הסבר מהו המסר שביקש יוסי למל להעביר בכרזה. נמק את תשובתך.

#### שאלה 2

##### ג'ף קונס

בתמונה 3 מוצגת היצירה "בצק משחק" (Play-Doh), של ג'ף קונס.

(10 נק') א. תאר את היצירה. בתשובתך התייחס לצורות ולצבעים.

(10 נק') ב. הסבר את מידת הקרבה של היצירה למציאות. בתשובתך התייחס לממדים ולמרקם.

## חלק ב': תולדות האומנות מהעת העתיקה עד האימפרסיוניזם (80 נקודות)

ענה על חמש מבין השאלות 3–10 (לכל שאלה – 16 נקודות).  
התמונות לכל השאלות מוצגות בנספח 2 לשאלון.

### שאלה 3

#### ציורי קברים במצרים העתיקה

בתמונה 4 מוצגת היצירה "ציד הציפורים", ציור קיר שנמצא בקבר האציל המצרי נַפְּמֹן.

- (3 נק') א. הסבר לאיזו מטרה נועדו ציורי קברים במצרים העתיקה.
- (9 נק') ב. הסבר **שלושה** כללים של הקאנון המצרי אשר באים לידי ביטוי בציור דמות האדם ביצירה "ציד הציפורים".
- (4 נק') ג. תאר את תפיסת החלל ביצירה.

### שאלה 4

#### פיסול בעת העתיקה

בתמונה 5 מוצג הפסל "נושא הרומח", של פוליקליטוס, ובתמונה 6 מוצג הפסל "אוגוסטוס מפרימה פורטה".

- (4 נק') א. הסבר מה היה הייעוד של כל אחד מן הפסלים.
- (6 נק') ב. הסבר **שלושה** מאפיינים של הפיסול הקלאסי אשר באים לידי ביטוי בפסל "נושא הרומח".
- (6 נק') ג. הסבר מאפיין **אחד** של הפיסול הקלאסי ו**שני** מאפיינים של הפיסול הרומי אשר באים לידי ביטוי בפסל "אוגוסטוס מפרימה פורטה".

### שאלה 5

#### דורא אירופוס

בתמונה 7 מוצגת הגומחה לארון הקודש בבית־הכנסת של דורא אירופוס.

- (3 נק') א. תאר את הגומחה.
- (8 נק') ב. הסבר את המשמעות הסמלית של **שניים** מן הפרטים המעטרים את הקיר שמעל הגומחה.
- (5 נק') ג. הסבר **שני** מאפיינים סגנוניים בציור הקיר שמעל הגומחה.

## שאלה 6

### המדונה של החוחית

בתמונה 8 מוצגת היצירה "המדונה של החוחית", של רפאל סנצ'יו.

- (3 נק') א. הסבר את המשמעות של שם היצירה.  
(7 נק') ב. ציין מיהן הדמויות הנראות ביצירה.  
בחר **שתיים** מן הדמויות, והסבר את המשמעות של אטריבוט **אחד** המאפיין כל דמות.  
(6 נק') ג. תאר את הקומפוזיציה ביצירה, והסבר את משמעותה.

## שאלה 7

### בריאת האדם

בתמונה 9 מוצגת היצירה "בריאת האדם", של מיכלאנג'לו בואונרוטי.

- (2 נק') א. ציין היכן נמצאת היצירה, ובאיזו טכניקה היא נעשתה.  
(7 נק') ב. תאר את ההתרחשות המוצגת ביצירה.  
(7 נק') ג. הסבר **שלושה** מאפיינים המייחדים את סגנון הציור של מיכלאנג'לו.

## שאלה 8

### הבארוק באיטליה

בתמונות 10 ו-11 מוצגות שתי יצירות המשתייכות לסגנון הבארוק: "דוד עם ראש גוליית", של מיכלאנג'לו דה קרבג'יו, ו"דוד", של ג'ובאני לורנצו ברניני.

- (4 נק') א. הסבר את הרקע להתפתחות הבארוק באיטליה.  
(6 נק') ב. הסבר מהו הרגע המתואר בכל אחת מן היצירות.  
(6 נק') ג. בכל אחת מן היצירות, הסבר **שני** מרכיבים צורניים המאפיינים את סגנון הבארוק.

## שאלה 9

### משפחת המלוכה

בתמונה 12 מוצגת היצירה "לאס מנינאס", של דייגו ולאסקז, ובתמונה 13 מוצגת היצירה "משפחת קרלוס הרביעי", של פרנצ'סקו גויה.

- (8 נק') א. הסבר כיצד מציג כל אחד מן האומנים את המלך ואת המלכה.  
(8 נק') ב. הסבר כיצד תיאר כל אחד מן האומנים את עצמו ביצירתו.

שאלה 10

אימפרסיוניזם

- א. (5 נק') ציין שני מקורות שהשפיעו על האומנים האימפרסיוניסטים, והסבר מה הייתה השפעתם.
- ב. (2 נק') בחר יצירה אחת המשתייכת לזרם האימפרסיוניסטי. ציין את שמה ואת שם האומן שיצר אותה.
- ג. (9 נק') הסבר שלושה מאפיינים של הזרם האימפרסיוניסטי אשר באים לידי ביטוי ביצירה שבחרת בסעיף ב'.

## חלק ג': תולדות האומנות המודרנית (המאה התשע-עשרה, המאה העשרים, אומנות ישראלית) (80 נקודות)

ענה על חמש מבין השאלות 11–18 (לכל שאלה – 16 נקודות).  
התמונות לכל השאלות מוצגות בנספח 3 לשאלון.

### שאלה 11

#### אדם וטבע

בתמונה 4 מוצגת היצירה "נפוליאון חוצה את האלפים", של ז'אק לואי דוד, ובתמונה 5 מוצגת היצירה "נזיר מול הים", של קספר דוד פרידריך.

8 (נק') א. ציין לאיזה זרם באומנות שייכת כל אחת מן היצירות, והסבר שני מאפיינים של כל זרם.

8 (נק') ב. תאר את דמות האדם בכל אחת מן היצירות, והסבר את הקשר בינה ובין הטבע.

### שאלה 12

#### בעלי-חיים

בתמונה 6 מוצגת היצירה "ציפור זהב", של קונסטנטין ברנקוויץ, ובתמונה 7 מוצגת היצירה "כבשים בנגב", של יצחק דנציגר.

6 (נק') א. הסבר מהו הרעיון שביקש כל אחד מן האומנים לבטא ביצירתו.

10 (נק') ב. תאר את הצורות ואת המרקם בכל יצירה, והסבר כיצד הם תורמים לחיזוק הרעיון של האומן.

### שאלה 13

#### דיוקנאות

בתמונה 8 מוצגת היצירה "הקו הירוק", של אנרי מאטיס, ובתמונה 9 מוצגת היצירה "דיוקנה של גרטרוד שטיין", של פאבלו פיקאסו.

2 (נק') א. ציין מיהי הדמות המתוארת בכל אחת מן היצירות.

7 (נק') ב. ציין לאיזה שלב סגנוני ביצירתו של מאטיס שייכת היצירה "הקו הירוק", והסבר שניים מהמאפיינים של השלב אשר באים לידי ביטוי ביצירה.

7 (נק') ג. ציין לאיזה שלב סגנוני ביצירתו של פיקאסו שייכת היצירה "דיוקנה של גרטרוד שטיין", והסבר שניים מהמאפיינים של השלב אשר באים לידי ביטוי ביצירה.

## שאלה 14

### שלבים בקוביזם

בתמונות 10 ו-11 מוצגות שתי יצירות של פאבלו פיקאסו: "אישה עם גיטרה" ("יפתי") ו"טבע דומם עם מקלעת קש".

- 4 נק' א. ציין לאיזה שלב בקוביזם שייכת כל אחת מן היצירות.
- 8 נק' ב. בכל אחת מן היצירות ציין שני מאפיינים של כל שלב, והסבר כיצד הם באים לידי ביטוי ביצירות.
- 4 נק' ג. הסבר מה הייתה הסיבה לשינוי הסגנוני בין היצירה "אישה עם גיטרה" ("יפתי") ליצירה "טבע דומם עם מקלעת קש".

## שאלה 15

### מקוביזם לפוטוריזם

בתמונה 12 מוצגת היצירה "רעשי הרחוב חודרים אל הבית", של אומברטו בוצ'וני.

- 3 נק' א. הסבר את נושא היצירה.
- 10 נק' ב. ציין שניים מהמאפיינים של הזרם הפוטוריסטי, והסבר כיצד הם באים לידי ביטוי ביצירה.
- 3 נק' ג. בחר מאפיין קוביסטי אחד, והסבר כיצד הוא בא לידי ביטוי ביצירה.

## שאלה 16

### אומנות מופשטת

בתמונה 13 מוצגת היצירה "קולאז' עם ריבועים על-פי חוקי המקריות", של ז'אן ארפ, ובתמונה 14 מוצגת היצירה "קתדרלה", של ג'קסון פולוק.

- 2 נק' א. ציין לאיזה זרם שייכת כל אחת מן היצירות.
- 3 נק' ב. ציין מאפיין אחד של כל זרם.
- 11 נק' ג. הסבר את הרעיון שרצה כל אחד מן האומנים לבטא ביצירתו, וכיצד הוא השתמש בתהליך העבודה שלו כדי לבטא אותו.

## שאלה 17

### רְדִי מִיִּיד (ready made)

- 5 נק' א. הסבר מהי טכניקת "רדי מייד".
- 3 נק' ב. בחר יצירה אחת שנעשתה בטכניקת ה"רדי מייד". ציין את שמה ואת שם האומן שיצר אותה.
- 8 נק' ג. תאר את היצירה שבחרת, והסבר כיצד השימוש ב"רדי מייד" תורם להעברת המסר שלה.

## שאלה 18

### אריה ארוך

בתמונה 15 מוצגת היצירה "רחוב אגריפס", של אריה ארוך.

(7 נק') א. תאר את היצירה. בתשובתך התייחס לחומרים, לקו, ולצבע.

(6 נק') ב. הסבר מהי משמעות השלט "רחוב אגריפס" בעיני האומן.

(3 נק') ג. הסבר מדוע נחשב אריה ארוך למחדש באומנות הישראלית.

## חלק ד': היבטים בעיצוב בתקופה המודרנית (80 נקודות)

ענה על חמש מבין השאלות 19–26 (לכל שאלה – 16 נקודות).  
התמונות לכל השאלות מוצגות בנספח 4 לשאלון.

### שאלה 19

#### גישות הערכה בעיצוב

- 8 נק') א. בעיצוב רווחות שלוש גישות הערכה: הגישה הפורמליסטית (התפקודית), הגישה הנסיבתית (החברתית), והגישה הסמיוטית (הסמלית). הסבר מהי כל אחת מן הגישות.
- 8 נק') ב. בתמונות 4, 5 ו-6 מוצגים שלושה מוצרים. ציין איזו גישת הערכה באה לידי ביטוי בעיצוב כל אחד מן המוצרים, והסבר **שני** מאפיינים של כל גישה, אשר באים לידי ביטוי במוצר.

### שאלה 20

#### ארמון הבדולח

בתמונה 7 מוצג מבנה "ארמון הבדולח".

- 3 נק') א. הסבר לאיזו מטרה הוקם המבנה.
- 7 נק') ב. תאר את המבנה. בתשובתך התייחס לצורות, לחומרים ולשיטת הייצור.
- 2 נק') ג. ציין מקור השראה **אחד** שהשפיע על עיצוב המבנה.
- 4 נק') ד. הסבר מדוע נחשב "ארמון הבדולח" למבנה המייצג את ראשית האדריכלות המודרנית.

## שאלה 21

### אר-נובו

בתמונה 8 מוצגת מנורה בעיצובו של לואיס קומפורט טיפני, ובתמונה 9 מוצגת מחיצת זכוכית בבית־התה "ווילוו", בעיצובו של צ'ארלס רני מקינטוש.

**(10 נק')** א. ציין לאיזו מגמה של האר-נובו שייכת המנורה, ולאיזו מגמה שייכת מחיצת הזכוכית. הסבר **שני** מאפיינים של כל מגמה.

**(6 נק')** ב. הסבר מקור השראה **אחד** שהשפיע על עיצוב המנורה, ומקור השראה **אחד** שהשפיע על עיצוב המחיצה.

## שאלה 22

### בית־הספר הגבוה לאדריכלות ולעיצוב "באוהאוס"

בתמונה 10 מוצג מבנה בית־הספר לאדריכלות ולעיצוב "באוהאוס", שעיצב האדריכל וולטר גרופיוס.

**(4 נק')** א. הסבר **שתיים** מן המטרות של בית־הספר.

**(8 נק')** ב. הסבר **שלושה** ממאפייני הבאוהאוס, ותאר כיצד הם באים לידי ביטוי במבנה בית־הספר.

**(4 נק')** ג. ציין שם של מוצר **אחד** שעוצב בסגנון הבאוהאוס, ותאר אותו.

## שאלה 23

### פוסט־מודרניזם

**(6 נק')** א. הסבר מה הייתה הביקורת של הפוסט־מודרניזם על המודרניזם.

**(10 נק')** ב. בתמונה 11 מוצגת מערכת כלים לתה ולקפה "פיאצה", שעיצב צ'ארלס ג'נקס. הסבר **שלושה** מאפיינים של הפוסט־מודרניזם אשר באים לידי ביטוי במערכת זו.

## שאלה 24

### עיצוב איטלקי

בתמונות 12 ו-13 מוצגים שני כיסאות: כיסא מתקפל דגם "פלייה" וכיסא נוח אנטומי דגם "סאקו". הכיסאות משתייכים לשני זרמים שונים של העיצוב האיטלקי: הזרם הקונפורמיסטי והזרם הרדיקלי.

- (2 נק') א. ציין איזה כיסא שייך לזרם הקונפורמיסטי ואיזה כיסא שייך לזרם הרדיקלי.
- (4 נק') ב. תאר שני מאפיינים של הזרם הקונפורמיסטי.
- (4 נק') ג. תאר שני מאפיינים של הזרם הרדיקלי.
- (6 נק') ד. הסבר שני מאפיינים ייחודיים אשר באים לידי ביטוי בכל כיסא (סך־הכול **ארבעה** מאפיינים).

## שאלה 25

### היי־טק

- (4 נק') א. ציין שני מקורות השראה אשר השפיעו על סגנון ההיי־טק.
- (2 נק') ב. בתמונה 14 מוצג מרכז פומפידו. ציין מהו ייעודו של המרכז.
- (6 נק') ג. הסבר שני מאפיינים של סגנון ההיי־טק אשר באים לידי ביטוי במרכז פומפידו.
- (4 נק') ד. הסבר מאפיין עיצובי **אחד** אשר מייחד את מרכז פומפידו.

## שאלה 26

### דמויות בעיצוב הישראלי

- (3 נק') א. בחר **שתי** יצירות המתארות דמויות ישראליות טיפוסיות. ציין את שמות היצירות שבחרת.
- (13 נק') ב. בכל אחת מהיצירות שבחרת תאר דמות **אחת**, והסבר מה היא מסמלת.

### בהצלחה!